

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. (2) ההבחנה המגדרית בשפה העברית
  - א. (3) כדי לפסול אותן ולחזק את עמדתן.
  - ב. בהצעה של משרד החינוך נעשה שימוש בצורות הקיימות בשפה, ואילו במדינות כמו שוודיה וספרד הוכנסו לשימוש בשפה צורות ניטרליות (כינוי גוף וסיומת). / ההצעה של משרד החינוך נוקטת את שתי דרכי הפנייה – זכר ונקבה גם יחד, ואילו בשוודיה ובספרד נעשה שימוש בצורה ניטרלית.
3. א. מאמר 1: "האחרים" הם התנועה הפמיניסטית / משרד החינוך.
מאמר 2: "האחרים" הם האקדמיה ללשון העברית.
ב. לשון הזכר אינה יכולה לשמש לשון פנייה לכול. / הפנייה (לתלמידים) צריכה להיות פנייה מכלילה לזכר ולנקבה. / השימוש בלשון זכר אינו שוויוני והוא מפלה נשים.
4. כותבת מאמר 3, רונית גדיש, הייתה תומכת בנאמר במשפט זה.
לדבריה, לשימוש בצורות רבים לשני המינים יש אחיזה במקורות. אלה הן צורות תקניות שיפות גם לזכרים וגם לנקבות.
הוכחה לעמדה זו מדבריה: "אם יש כיוון של פתרון, הרי הוא שימוש בצורת הרבים לשני המינים".
5. כותבת מאמר 2, דפנה איזנרייך, הייתה תומכת בכוונתו של משרד החינוך למצוא חלופה לשימוש בלשון זכר יחיד בבחינות הבגרות.
במאמרה איזנרייך מוחה על האי-שוויון בפנייה לנשים. לדבריה, פנייה זו גורמת להדרתן של הנשים מן החברה ולפגיעה בסיכוייהן להצלחה. כדי לחזק את דבריה, איזנרייך מציגה מחקר המוכיח שהצלחתן של נשים במבחנים שנוסחו בלשון נקבה הייתה גבוהה מהצלחתן במבחנים שנוסחו בלשון זכר. היוזמה של משרד החינוך לשנות את נוסח הפנייה בבחינות הבגרות עולה בקנה אחד עם עמדותיה אלה, והיא ודאי תתמוך בה.

6. הצעה לסקירה

השפה העברית מבחינה בין זכר לנקבה, אך צורת הזכר היא הצורה הסתמית והניטרלית שנוקטים כשאינן צורך להבחין במין וכשפונים לקהל מעורב. על רקע המודעות לשוויון בין המינים האקדמיה ללשון העברית נדרשת לפעול באופן מכוון ליצירת שפה שוויונית יותר בעברית מתוך ההנחה ששוויון בשפה יביא לשוויון בחברה (איזנרייך 2020 וגדיש 2017).

גדיש (2017) סבורה שכל מה שיקרה בלשון לא יבוא ולא יכול לבוא מתוך החלטה ממשדית, והשינויים, אם יהיו כאלה, יצמחו מתוך דוברי השפה. העברית, כמו כל לשון טבעית, התפתחה לפי חוקיות פנימית עוד בשלבים מוקדמים, והפנייה בזכר לקהל מעורב היא על פי דרכה של העברית. לטענתה, פתרונות מוצעים, כגון הכפלת הצורות בזכר ונקבה או פנייה לשני המינים לסירוגין, יעייפו את הדובר, לא יחזיקו מעמד ולא תהיה אפשרות לכפות אותם.

בניגוד לעמדה הרשמית של האקדמיה ללשון העברית, איזנרייך (2020) סבורה כי כל האמצעים הלשוניים כשרים כדי להשיג שוויון מגדרי בשפה, גם אם הם לא לפי דרכה של העברית. אופן הפנייה בשפה יוצר הבדלים מגדריים בהתנהגות, בתפיסה העצמית ובמעשים. השימוש בלשון זכר לכול גורם להדרה של נשים, נערות וילדות מהשפה, וכך גם מהחברה, וכללים מדירים הם כללים לא טובים שדינם להשתנות. השפה משקפת את פני החברה ומכוננת אותם, ולכן טבעי שככל שיש יותר שוויון בין גברים לנשים בפועל, הוא יתבטא גם בשפה.

— איזנרייך, ד' (מאי 2020). לכתוב לכולם – המדריך לכתובה שוויונית וניטרלית-מגדרית. dabruelenu.org
— גדיש, ר' (אוקטובר 2017). השוויון המגדרי, הלשון העברית והאקדמיה. hebrew-academy.org.il אוהזר מ' **האקדמיה ללשון עברית**.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

חלק שני – לשון (50 נקודות) פרק א: שם המספר (חובה) (10 נקודות)

7. • שתים עשרה
מאה שישים ושלושה
חמישה
• שבעת
• שלושה
• ארבעים וחמישה אלף
• שש
ארבע
• שלושה עשר
• שלושים וארבע

יש לבחור באחד מן הפרקים: תחביר או מערכת הצורות.

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

8. א. (1) משפט פשוט
(2) משפט מורכב
(3) משפט איחוי

ב. (2) הדרישה שהאקדמיה תפעל לשוויון מגדרי בעברית | נובעת מן ההנחה | ששוויון מגדרי בשפה ישפיע על מעמדן פסוקית לוואי

של הנשים בחברה.

איבר א' | במסמך מטעם משרד החינוך הוצעו שלוש דרכים, | והדרך הראשונה היא שימוש בלשון רבים. | איבר ב'

- ג. בלשון – תיאור
על מעמדן – מושא
בלשון רבים – לוואי

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

9. א. • משפט (3)
 • נושא שמני

ב. הפנייה לנשים בלשון זכר צורמת, מקוממת ומעוררת הרגשה של זלזול ושל הדרה. (כולל) נושא (כולל) לוואי

- ג. (1) הפנייה בגוף שני רבים פונה לגברים ולנשים יחד.
 (2) הפנייה בגוף שני רבים אינה אישית מספיק.
 (3) הפנייה בגוף שני רבים עדיפה על פני הפנייה בגוף שני יחיד.

פסוקית מושא

10. א. • (1) נשים נאלצות לתהות אם הפנייה מיועדת גם להן.

פסוקית תנאי

(2) הציונים של נשים במבחנים במתמטיקה יהיו גבוהים יותר אם ההוראות במבחן ינוסחו בלשון רבים.

- כדי שהציונים של הנשים במבחנים במתמטיקה יהיו גבוהים יותר, ינוסחו ההוראות במבחן בלשון רבים.
  - כמובן
  - ההסגר נותן תוקף לנאמר. / ההסגר מבטא החלטיות בנוגע לנאמר. / ההסגר מבטא את דעתו האישית של המוען כלפי התוכן של הנאמר במשפט.
- ג. אף ש / אף על פי שהתמרורים מנוסחים בלשון זכר, הם פונים גם לנשים.

11. א. (1) המוסד העליון למדע הלשון העברית

(2) האו"ם והפרלמנט האירופי

(3) בייחוד האפליה המגדרית בתחום התעסוקה

ב.

המשפט	המילה / המילים שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה/המילים שהתמורה ממירה
משפט (1)	לפי האקדמיה ללשון העברית	הסגר
משפט (2)	הארגונים הבין-לאומיים	נושא
משפט (3)	האפליה המגדרית	נושא

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

ג. במשפט (3) התמורה היא מצמצמת משום שהמילה הפותחת אותה – "בייחוד" – היא מילת הדגשה המייחדת ומצמצמת את הביטוי שלפניה. / משום שהצירוף "האפליה המגדרית" הוא כללי ואילו הצירוף "האפליה המגדרית בתחום התעסוקה" – מצומצם, ספציפי.

ד. האקדמיה ללשון העברית היא המוסד העליון למדע הלשון העברית. / המוסד העליון למדע הלשון העברית הוא האקדמיה ללשון העברית.

12. א. • (1) משפט איחוי

(2) משפט מורכב

• (1) חוק שוויון ההזדמנויות מכיר בהשפעה של השפה על המציאות, ולכן הוא מחייב ניסוח שוויוני של

מודעות דרושים / דרושות.

(2) כל האמצעים הלשוניים כשרים גם אם הם מצעידים את העברית בדרך אחרת. פסוקית ויתור

• במשפט (1) – סיבה ותוצאה

במשפט (2) – ויתור

• במשפט (1) – (ו)לכן

במשפט (2) – גם אם

ב. (1) גם חולים (שם עצם) פועל וגם חולות מאושפזים בבתי חולים.

(2) צורת הכתיבה "שמור/שמרי" פסולה משום שהיא גורמת לכתיבה מעורפלת ומבלבלת. (שם) תואר

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

13. השורש הבניין

ע-ו-ר	פיעל
ש-נ-י/ה	התפעל
כ-ת-ב	קל
י/ו-צ-א	הפעיל
ע-נ-י-ן	פועל
ש-ו-ב	הפעיל
ד-ו-ן	נפעל

14. א. (1) י/ו-כ-ח
- (2) התווכחו – התפעל
- הוכחה – הופעל
- הוכיחו – הפעיל
- נוכחתי – נפעל
- (3)
- תתווכחי
  - תוכיחי
  - תיווכחי

ב.

שם הפועל	הבניין	השורש	הפעלים
לרשת / לירוש	קל / פעל	י/ו-ר-ש	שפות מתפתחות לפי חוקיות שִׁרְשׁוּ הדוברים שלהן מהוריהם.
להרשות	הפעיל	ר-ש-י/ה	יש קבוצות שלא יִרְשׁוּ פנייה לקהל מעורב בלשון זכר.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

15. א.

גזרת נחי ל"א	גזרת נחי ל"י/ה
מצוי	כינוי
למלא	מצוות
	פנייה
	הוראה
	אפליה

ב.

כינוי – פיעל
פנייה – קל
הוראה – הפעיל
אפליה – הפעיל

16. א.

נבוכה
מבולבלת
קוראת / קוראה
פונים / מופנים
נראים / נראה
מתלבטת / התלבטתי
כלולה / נכללת

ב.

מחקר
השפעה / השפעות
מאמצים / מאמץ / התאמצות
הצלחה / הצלחות
תוצאות
הבדלים
הנחיות / הנחיה
המשך / המשכת

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241

17. א. (1) מדינה

(2) תפוסה

ב. (1) קוטל עורכת דין קטל ספרית קטול אלופה קטלן שדרנית

(2) ת, ה, ית

(3) דרך התצורה של פסנתרן היא בסיס וצורן סופי (תצורה / גזירה קווית), ואילו דרך התצורה של צורות הזכר של המילים שברשימה היא שורש ומשקל (תצורה / גזירה מסורגת).

ג. (1) • הדיון בשאלת העברית המגדרית אינה רק דיון לשוני.

(2) שם תואר